7e JAARGANG — No. 5 — 29 OCT. '26

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds J. G. Kunst, Arnhem; Ds H. W. Laman, Assen; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meims, Groningen; Ds J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie: Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers: OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes. Tel. No. 58 — Postrekening No. 39000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling. Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f 7.50 per jaar. Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: De Bergrede, V. — Uit de Schrift: Reiniging (1 Joh. 3:3). — Kerkelijk Leven: Synodedrukkers. XXV. De schismatieke vogelaar. Het vonnis van Prof. Hültjens, II. De begrafenisrede Bavinck. Kuyper-bibliografie. Rijke dagen. — Pop. Wetenschappelijke Scheiden: Gisbertus Voetius, III. — Literatuur en Kunst: „Vlaamsche Menschen", door Maurits Sabbe. — Het Boek van de Week. — Persoverzicht. — Stemmen uit onze Kerken. — De Synode van Assen. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

DE BERGREDE.

V.

Zoo blijft nog ter bespreking over, de laatste, zeker niet de minst gewichtige vraag, die naar de geldigheid der Bergrede.

Wie deze vraag beantwoorden wil, begint uit den aard der zaak na te gaan, of niet het evangelie zelf aangeeft, tot welke personen Jezus Zijn Woorden heeft gesproken.

Inderdaad staat dit bij de Bergrede uitgedrukt. Alleen maar, terwijl we Matth. 5:1 lezen: En Jezus de scharen ziende, is geklommen op een berg, en als Hij nedergezeten was, kwamen Zijn discipelen tot Hem, vinden we Matth. 7:28: En het is geschied, als Jezus deze woorden geëindigd had, dat de scharen zich ontzetten over Zijn leer. Dat wil zeggen, we konden aan het begin den indruk krijgen, dat Jezus de scharen verliet en bepaald tot Zijn discipelen sprak, terwijl we dan aan het einde eerder zouden vermoeden, dat de schare de rede van Jezus had aangehoord.

Het is, gelooven we, verkeerd hier een absolute tegenstelling te maken. De Bergrede valt in ieder geval in het begin van Jezus' werkzaamheid. Van eenige organisatie onder de belijders van den Christus kon nog geen sprake zijn. Er is een schare, die Hem volgt, meer niet. Het is de vraag, of de twaalf apostelen reeds allen zijn geroepen. Hoogstens kan men zeggen, dat er zich een scheiding begint af te teekenen. De schare, die komt om de wonderen te zien, om van de broden te eten en de discipelen, die ook begeerig zijn om Jezus' woorden te hooren. Men kan niet uitmaken, of het conflict, waarvan Johannes 6:66 spreekt, kort na de Bergrede valt, er vóór valt het zeker niet.

Maar dan is het ook niet zoo moeilijk om de mededeelingen aan het begin en aan het slot van de Bergrede met elkander in overeenstemming te brengen. Jezus laat de groote scharen, die Hem volgden met haar zieken, een oogenblik in den steek en beklimt den berg om te leeren. Doch als Hij daar zit, komen er weer velen tot Hem, ook een schare, een ongeorganiseerde menigte, evenwel nu niet bestaande uit menschen, die alleen maar teekenen willen zien, doch uit zulken, die ook begeerden Zijn onderwijs te hooren en van die schare kan het heeten, dat Jezus' discipelen tot Hem kwamen, zoowel als dat ze zich ontzetten, nu niet over de wonderen, maar over de leer.

Daarmede komt overeen, wat we een vorig maal schreven over de plaats, die de Bergrede heeft in de prediking van het koninkrijk Gods. Tot het koninkrijk Gods behooren niet allen, doch sommigen, en wel degenen, die ingaan door de enge poort (7:14), het zijn degenen, die Jezus' woorden hooren en ze doen (7:24) en die door Jezus worden zalig gesproken.

De Bergrede richt zich tot hen, die staan in het koninkrijk der hemelen.

De inhoud der Bergrede komt dat bevestigen. We hebben een vorig maal in het bijzonder moeten spreken van Matth. 5, waar scherp de tegenstelling in uitkomt tusschen de tweeërlei gerechtigheid. Maar wie op hoofdstuk 6 en 7 let, ziet, dat het daar vooral gaat om de geestelijke dingen, niet om het leven in de wereld, maar om het leven in het koninkrijk der hemelen, om de verhouding tot de broeders. En als de Bergrede komt tot het dagelijksche leven b.v. aan het einde van hoofdstuk 6, het gedeelte over de bezorgdheid, dan worden de dingen van het tijdelijke leven op hooger plan gebracht, dan valt het licht der eeuwigheid er over: Zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen u toegeworpen worden (6:33).

De Bergrede is de wet, die geldt in het koninkrijk der hemelen en moet door de discipelen des Heeren daarin worden onderhouden.

Dat is duidelijk genoeg. Maar dat is de eigenlijke moeilijkheid niet. Hier rijzen de bezwaren, als de burgers van het koninkrijk der hemelen de eischen van de Bergrede willen gaan vervullen, hoe maken ze het dan in de wereld? Kunnen ze naar de Bergrede leven? Moeten ze naar de Bergrede leven? Er is toch niet tweeërlei wet, één voor het leven in huis, in de kerk en een andere voor het leven in den staat, onder de menschen? Er is toch geen dubbel leven mogelijk?

Hoe moeten we deze moeilijkheid oplossen?

Gelukkig, dat de Schrift vanzelf den weg wijst. In de Bergrede gebiedt onze Heiland: Zweer ganschelijk niet, noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods, noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank Zijner voeten, noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten Konings; noch bij uw hoofd zult gij zweren, omdat gij niet één haar kunt wit of zwart maken. Maar laat zijn uw woord ja, ja; neen, neen; wat boven deze is, dat is uit den booze. Maar, als Jezus, Die zelf aldus sprak, voor den Joodschen Raad staat, dan weigert Hij den eed niet. (Matth. 26:64).

In de Bergrede lezen we: Maar Ik zeg u, dat gij den booze niet wederstaat, en Paulus schrijft: Want de oversten zijn niet tot eene vrees den goeden werken, maar den kwaden. Wilt gij nu de macht niet vreezen, doe het goede en gij zult lof van haar hebben, want zij is Gods dienares u ten goede. Maar indien gij kwaad doet zoo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs, want zij is Gods dienares, een wreekster tot straf dengenen, die kwaad doet. (Rom. 13:3 en 4).

Wanneer men zulke Schriftplaatsen naast elkander legt, ziet men duidelijk het verschil.

De eene serie, de Bergrede loopt over gebragingen in het koninkrijk Gods, de andere serie raakt de verhouding tot de overheid en zonder der overheid.

Dan toch tweeërlei soort van geboden?

Neen dat niet, maar wel om te beginnen tweeërlei terrein. En dat er op dit tweeërlei terrein verschil van geboden is, hangt samen met de verhouding tot de zonde.

In het koninkrijk Gods kan geen zonde worden geduld, geen geestelijke zonde, geen daden van zonde. De middelen om tegen de zonde te strijden, zijn gegeven. Het Woord Gods, het onderling vermaan, de kerkelijke tucht. Voor het rijk Gods geldt het: Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is!

Met moord en doodslag, diefstal en bedrog wordt in den kring van het koninkrijk Gods niet gerekend. Waar zulke dingen zijn, is het koninkrijk der hemelen niet. En waar de zonde beleden is, daar is ze vergeven en daarmede de toegang tot het koninkrijk weer ontsloten.

De overheid is door God gesteld over de zondige wereld, om het leven der menschen te beteugelen, bepaald ook om de zonde te keeren. Zij kan niet bij een ieder aankomen met het Woord Gods, want ze heeft te maken met hen, die het niet gelooven. Ze kan niet tevreden zijn met een enkel ja, want ze heeft te rekenen met het veelvuldig voorkomen van de leugen.

Ze heeft niet de middelen om te overtuigen, omdat de gemeenschappelijke grondslag, die daartoe noodig is, niet altijd wordt gevonden. Daarom hoort bij de handhaving van haar macht de eed, het geweld.

Het koninkrijk Gods is niet van de wereld, wel in de wereld. Maar in de wereld niet als een rijk tusschen andere rijken, doch als een tegenwoordig rijk, dat allen, die er toe behooren, in de wereld laat en toch uit de wereld licht.

De Christenen staan in het rijk Gods, ze leven ook in de wereld. En al zal hun behooren tot het rijk Gods hun gedrag in de wereld bepalen, ja beheerschen, al is er van tweeërlei zedewet geen sprake, ter wille van de wereld mogen ze in het leven der wereld dingen doen, die in het koninkrijk Gods ongeoorloofd, wijl onnoodig zijn.

Jezus heeft blijkens Matth. 19:8 gesproken: Mozes heeft vanwege de hardigheid uwer harten u toegelaten uw vrouwen te verlaten, maar van den beginne is het alzoo niet geweest. Mozes sprak ook als burgerlijke overheid. Daarom bij Mozes bepalingen, die niet thuis hooren in het koninkrijk Gods, dat ten slotte één en hetzelfde is in oude en in nieuwe bedeeling.

Daarmede hebben we het vraagstuk van de geldigheid van de Bergrede aangeraakt. Omdat ze de wet is van het koninkrijk Gods, geldt ze daarom nog niet in het wereldsche leven. Want in het wereldsche leven zijn factoren, die in het koninkrijk Gods niet worden gevonden en God heeft toegelaten daarmede te rekenen. Wat past in het koninkrijk Gods, past daarom nog niet in de rijken der aarde.

Natuurlijk liggen hier voetangels en klemmen.

De eischen van de Bergrede zijn zwaar, ze eischen een bepaalde houding, een richting in heel ons leven. En het gevaar blijft groot, dat iemand zich aan de geboden van Christus gaat onttrekken met een: hier geldt het gebod des Heeren niet.

Dit punt dient ten slotte wel onder de oogen te worden gezien. Daarom phrasen we vooruit, dat beweringen als: het kan immers niet! of: het is zoo moeilijk te volbrengen! nooit kunnen gelden. Tegen al zulk praten blijft het gebod des Heeren van ons eischen, dat we het gehoorzamen.

Vervolgens, verreweg het grootste aantal van de geboden der Bergrede brengen ons niet in aanraking met overheid of staat, doch zijn zeer uitsluitend geestelijk van aard, liggen zuiver op het terrein van het koninkrijk Gods. Geen overheid heeft wat te maken met liefde voor de vijanden, met het geven van aalmoezen, met bidden en vasten, met het niet oordeelen en het heilig houden van het heilige. Nooit kan hier een beroep op overmacht of onmogelijkheid weerhouden om te doen, wat Christus van ons eischt.

Zoo kan men zeggen, dat er slechts enkele geboden zijn, die in moeilijkheid brengen en dat zijn over het algemeen zulke, waarvan we door de Schrift zelf weten, dat het op het gebied van den staat geoorloofd is andere regels te volgen. We denken hier weer in de eerste plaats aan het stuk van den eed en het wederstaan van den booze. Het zijn die geboden, die in conflict hebben gebracht en die het juist niet hoeften te doen, indien we slechts leefden bij heel de Schrift.

De Bergrede spreekt zalig aan het begin en feitelijk ook aan het einde (Matth. 7:24). Dat typeert haar geheel. Zaligspreken behoort tot het koninkrijk Gods. En wie als burger leeft in dat rijk, die zal daarin in de kracht van Christus steeds dienen om 's Heeren geboden te volbrengen.

F. W. GROSHEIDE.

UIT DE SCHRIFT.

Reiniging.

En een iegelijk, die deze hope op Hem heeft, die reinigt zichzelven, gelijk Hij rein is.
1 Joh. 3:3.

Deze hope.

Dat is de geloofsverwachting van den Christen eenmaal God te zullen zien gelijk Hij is, en Hem dan gelijk te zullen wezen; het aanzien van Gods kind naar den dag der eeuwigheid, waarin de Heere al Zijne deugden op het rijkst zal te aanschouwen geven, en in den verlosten mensch het beeld Gods volkomen zal zijn ontplooid.

„Wij zullen Hem gelijk wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is" (vs 2).

Nu, — „die deze hope op Hem heeft", in wiens ziel het aanzien leeft naar die heerlijkheid, „die reinigt zichzelven". Niet, die reinige zichzelven, als iets, dat hij behóórt te doen; neen, — maar die reinigt zichzelven, als een feit, dat geschiedt.